

Spauda ir informacija

Europos Sąjungos Teisingumo Teismas
PRANEŠIMAS SPAUDAI Nr. 221/21
2021 m. gruodžio 14 d., Liuksemburgas

Sprendimas byloje C-490/20
Stolichna obshtina, rayon „Pancharevo“

Nepilnametis vaikas, Sąjungos pilietis, kurio gimimo liudijime, išduotame priimančiosios valstybės narės, kaip jo tėvai nurodyti du tos pačios lyties asmenys: valstybė narė, kurios pilietis yra šis vaikas, privalo jam išduoti asmens tapatybės kortelę arba pasą nereikalaujama, kad jos valdžios institucijos prieš tai parengtų gimimo liudijimą

Ji taip pat privalo pripažinti priimančiosios valstybės narės išduotą dokumentą, suteikiantį šiam vaikui teisę laisvai judėti ir apsigyventi valstybių narių teritorijoje su kiekvienu iš šių dviejų asmenų

Bulgarijos pilietė V.M.A. ir K.D.K. nuo 2015 m. gyvena Ispanijoje; 2018 m. jos susituokė. Jų vaikas S.D.K.A. gimė 2019 m. Ispanijoje. Ispanijos valdžios institucijų išduotame šio vaiko gimimo liudijime abi motinos nurodytos kaip jo tėvai.

Kadangi siekiant gauti Bulgarijos asmens tapatybės dokumentą būtina pateikti Bulgarijos valdžios institucijų išduotą gimimo liudijimą, V.M.A. Sofijos miesto savivaldybės¹ paprašė išduoti S.D.K.A. gimimo liudijimą. Grįsdama šį prašymą, V.M.A. pateikė legalizuotą ir oficialiai patvirtintą išrašo iš Ispanijos civilinės būklės aktų registro, susijusio su S.D.K.A. gimimo liudijimu, vertimą į bulgarų kalbą.

Sofijos miesto savivaldybė nurodė V.M.A. pateikti S.D.K.A. kilmės įrodymus, susijusius su biologinės motinos tapatybe. Bulgarijoje galiojančioje gimimo liudijimo formoje yra tik viena skiltis „motina“², kita skiltis yra „tėvas“, ir kiekvienoje iš jų gali būti nurodytas tik vienas asmenvardis.

V.M.A. manė, kad neprivalo pateikti reikalaujamos informacijos, todėl Sofijos miesto savivaldybė atsisakė išduoti prašomą gimimo liudijimą, atsižvelgdama į tai, kad nėra informacijos apie atitinkamo vaiko biologinės motinos tapatybę, ir į tai, kad dviejų moteriškos lyties tėvų įrašymas į gimimo liudijimą prieštarauja Bulgarijos viešajai tvarkai, pagal kurią dviejų tos pačios lyties asmenų santuokos nėra leidžiamos.

V.M.A. apskundė šį sprendimą *Administrativen sad Sofia-grad* (Sofijos miesto administracinis teismas, Bulgarija), t. y. prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui.

Šiam teismui kilo abejonių, ar Bulgarijos valdžios institucijų atsisakymas įregistruoti kitoje valstybėje narėje gimusio Bulgarijos piliečio gimimą³, kuris buvo patvirtintas tos kitos valstybės narės išduotu gimimo liudijimu, kuriame įrašytos dvi motinos, nepažeidžia minėtam piliečiui pagal SESV 20 ir 21 straipsnius, taip pat Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos⁴ 7, 24 ir 45 straipsnius suteikiamų teisių. Iš tikrųjų šis atsisakymas gali apsunkinti Bulgarijoje išduoti asmens tapatybės dokumentą, ir dėl to vaikui būtų sudaryta kliūčių pasinaudoti teise laisvai judėti ir visapusiškai naudotis jam, kaip Sąjungos piliečiui, suteikiamomis teisėmis.

¹ Stolichna obshtina, rayon „Pancharevo“ (Sofijos miesto savivaldybė, Pančarevo rajonas, Bulgarija) (toliau – Sofijos miesto savivaldybė).

² Pagal pagrindinės bylos aplinkybėms taikytinos redakcijos *Semeen kodeks* (Bulgarijos šeimos kodeksas) vaiko kilmė iš motinos nustatoma vaikui gimus; o vaiko motina apibrėžiama kaip jį pagimdžiusi moteris, įskaitant kai jis pradėtas per pagalbino apvaisinimo procedūrą.

³ Šio teismo teigimu, neginčijama, kad net nesant Bulgarijos valdžios institucijų išduoto gimimo liudijimo vaikas turi Bulgarijos pilietybę visų pirma pagal Bulgarijos konstitucijos 25 straipsnio 1 dalį.

⁴ Toliau – Chartija.

Tokiomis aplinkybėmis šis teismas nusprendė kreiptis į Teisingumo Teismą dėl ESS 4 straipsnio 2 dalies⁵, SESV 20 ir 21 straipsnių ir Chartijos 7, 24 ir 45 straipsnių išaiškinimo. Jis iš esmės klausia, ar pagal šias nuostatas valstybė narė įpareigojama išduoti gimimo liudijimą, siekiant gauti asmens tapatybės dokumentą vaikui, kuris yra šios valstybės narės pilietis ir kurio gimimą kitoje valstybėje narėje patvirtina tos kitos valstybės narės valdžios institucijų pagal jos nacionalinę teisę parengtas gimimo liudijimas, kuriame kaip šio vaiko motinos nurodytos pirmosios iš šių valstybių narių pilietė ir jos sutuoktinė, nenurodant, kuri iš šių dviejų moterų pagimdė tą vaiką.

Teisingumo Teismas didžiosios kolegijos priimtame sprendime šias nuostatas aiškina taip, kad nepilnamečiam vaikui, kuris yra Sąjungos pilietis ir kurio gimimo liudijime, išduotame priimančiosios valstybės narės kompetentingų valdžios institucijų, kaip jo tėvai nurodyti du tos pačios lyties asmenys, valstybė narė, kurios pilietis yra šis vaikas, privalo, pirma, išduoti asmens tapatybės kortelę arba pasą, nereikalaujama, kad jos valdžios institucijos prieš tai parengtų gimimo liudijimą, ir, antra, kaip ir kitos valstybės narės, pripažinti priimančiosios valstybės narės išduotą dokumentą, suteikiantį šiam vaikui teisę laisvai judėti ir apsigyventi valstybių narių teritorijoje su kiekvienu iš šių dviejų asmenų.

Teisingumo Teismo vertinimas

Kad priėtų prie tokios išvados, Teisingumo Teismas pirmiausia priminė, jog tam, kad valstybių narių piliečiai galėtų naudotis SESV 21 straipsnio 1 dalyje visiems Sąjungos piliečiams pripažįstama teise laisvai judėti ir apsigyventi valstybių narių teritorijoje⁶, pagal Direktyvą 2004/38⁷ valstybės narės, remdamosi savo teisės aktais, įpareigojamos savo piliečiams išduoti asmens tapatybės kortelę arba pasą, nurodančius jų pilietybę.

Todėl, kadangi S.D.K.A. turi Bulgarijos pilietybę, Bulgarijos valdžios institucijos privalo šiam vaikui išduoti Bulgarijos asmens tapatybės kortelę arba pasą, kuriame būtų toks jo asmenvardis, koks nurodytas Ispanijos valdžios institucijų parengtame gimimo liudijime, neatsižvelgiant į tai, ar buvo parengtas naujas gimimo liudijimas.

Toks dokumentas, vienas ar su kitu priimančiosios valstybės narės išduotu dokumentu, turi leisti vaikui, kaip antai S.D.K.A., įgyvendinti savo teisę laisvai judėti su kiekviena iš šių motinų, kurių tėvų statusą nustatė priimančioji valstybė narė, kai jos ten gyvena pagal Direktyvą 2004/38.

Iš tiesų valstybių narių piliečiams pagal SESV 21 straipsnio 1 dalį pripažįstamos teisės apima teisę gyventi įprastą šeimos gyvenimą kartu su savo šeimos nariais tiek priimančiojoje valstybėje narėje, tiek savo pilietybės valstybėje narėje grįžus iš pirmosios valstybės narės. Kadangi Ispanijos valdžios institucijos pagal teisės aktus nustatė giminystės ryšį (biologinį ar teisinį) tarp S.D.K.A. ir jos abiejų motinų ir jį patvirtino vaikui išduotame gimimo liudijime, vadinasi, pagal SESV 21 straipsnį ir Direktyvą 2004/38 V.M.A. ir K.D.K., kaip nepilnamečio Sąjungos piliečio tėvams, kurie faktiškai jį globoja, turi būti visose valstybėse narėse pripažinta teisė jį lydėti, kai jis naudojasi šiomis teisėmis.

Iš to matyti, pirma, kad valstybės narės turi pripažinti šį giminystės ryšį tam, kad S.D.K.A. galėtų su kiekviena iš savo motinų naudotis savo teise laisvai judėti. Antra, abi motinos turi turėti dokumentą, suteikiantį joms teisę keliauti su šiuo vaiku. Priimančiosios valstybės narės valdžios institucijoms paprasčiausia parengti tokį dokumentą, kuris gali būti gimimo liudijimas ir kurį kitos valstybės narės privalo pripažinti.

Žinoma, asmenų civilinė būklė priklauso valstybių narių kompetencijai ir jos gali nevaržomos pasirinkti, ar nacionalinėje teisėje numatyti tos pačios lyties asmenų santuoką ar tėvystę. Vis dėlto

⁵ Pagal kurią, be kita ko, Sąjunga gerbia savo valstybių narių nacionalinį savitumą, neatsiejamą nuo pagrindinių politinių ir konstitucinių jų struktūrų.

⁶ Toliau – teisė laisvai judėti.

⁷ 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/38/EB dėl Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių teisės laisvai judėti ir gyventi valstybių narių teritorijoje, iš dalies keičianti Reglamentą (EEB) Nr. 1612/68 ir panaikinanti Direktyvas 64/221/EEB, 68/360/EEB, 72/194/EEB, 73/148/EEB, 75/34/EEB, 75/35/EEB, 90/364/EEB, 90/365/EEB ir 93/96/EEB (OL L 158, 2004, p. 77, klaidų ištaisymas OL L 229, 2004, p. 35; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 5 t., p. 46, klaidų ištaisymas OL L 274, 2009 10 20, p. 47) 4 straipsnio 3 dalis.

įgyvendindama šią kompetenciją kiekviena valstybė narė turi laikytis Sąjungos teisės, visų pirma Sutarties nuostatų, susijusių su Sąjungos piliečių teise judėti ir apsigyventi valstybių narių teritorijoje, šiuo tikslu pripažindama kitoje valstybėje narėje pagal pastarosios teisę nustatytą asmenų civilinę būklę.

Nagrinėjamu atveju įpareigojimas, kad valstybė narė, pirma, išduotų asmens tapatybės dokumentą šios valstybės narės pilietybę turinčiam vaikui, gimusiam kitoje valstybėje narėje, kurioje buvo parengtas gimimo liudijimas, ir jame kaip jo tėvus nurodytų du tos pačios lyties asmenis ir, antra, pripažintų šio vaiko giminystės ryšį su šiais abiem asmenimis, kad jis galėtų pasinaudoti jam pagal SESV 21 straipsnį ir su juo susijusius antrinės teisės aktus suteikiamomis teisėmis, nepažeidžia šios valstybės narės nacionalinio savitumo ir nekelti grėsmės jos viešajai tvarkai. Iš tiesų toks įpareigojimas nereiškia, kad atitinkama valstybė narė privalo savo nacionalinėje teisėje numatyti tos pačios lyties asmenų tėvystę arba kitais tikslais nei naudojimas teisėmis, kurias šis vaikas turi pagal Sąjungos teisę, pripažinti giminystės ryšį tarp minėto vaiko ir asmenų, kurie priimančiosios valstybės narės valdžios institucijų parengtame gimimo liudijime nurodyti kaip jo tėvai.

Galiausiai nacionalinė priemonė, kuri gali riboti asmenų judėjimo laisvę, gali būti pateisinama tik jei ji nepažeidžia Chartijoje įtvirtintų pagrindinių teisių⁸. Tačiau Chartijos 7 ir 24 straipsniuose garantuojamos pagrindinės teisės būtų pažeistos, jei vaikas netektų ryšio su vienu iš tėvų, kai jis naudojami savo teise laisvai judėti, arba jei jam būtų praktiškai neįmanoma arba pernelyg sudėtinga pasinaudoti šia teise, nes jo tėvai yra tos pačios lyties asmenys.

PASTABA: Prašyme priimti prejudicinį sprendimą valstybių narių teismai, nagrinėdami juose iškeltą bylą, gali pateikti Teisingumo Teismui klausimus dėl Sąjungos teisės išaiškinimo ar Sąjungos teisės akto galiojimo. Teisingumo Teismas nenagrinėja nacionalinės bylos. Remdamasis Teisingumo Teismo sprendimu šią bylą turi išspręsti nacionalinis teismas. Šis sprendimas taip pat privalomas kitiems nacionaliniams teismams, nagrinėjantiems panašias problemas.

Žiniasklaidai skirtas neoficialus dokumentas, neįpareigojantis Teisingumo Teismo.

[Visas sprendimo tekstas](#) nuo jo paskelbimo dienos prieinamas CURIA tinklalapyje.

Kontaktinis asmuo: Gitte Stadler ☎ (+352) 4303 3127.

Nuotraukas iš sprendimo paskelbimo posėdžio galima rasti „[Europe by Satellite](#)“ ☎ (+32) 2 2964106.

⁸ Pagrindinėje byloje nagrinėjamoje situacijoje reikšmingos Chartijos 7 straipsnyje įtvirtinta teisė į privataus ir šeimos gyvenimo gerbimą ir vaiko teisės, garantuojamos jos 24 straipsnyje, be kita ko, teisė, kad pirmiausia būtų atsižvelgta į vaiko interesus, taip pat teisė reguliariai palaikyti asmeninius santykius ir tiesiogiai bendrauti su abiem tėvais.